

Szara pleśń *Botrytis cinerea* Pers.

1. Systematyka

Grupa: *Anamorfa*

Klasa: *Hyphomycetes*

Rodzaj: *Botrytis*

2. Biologia i opis choroby

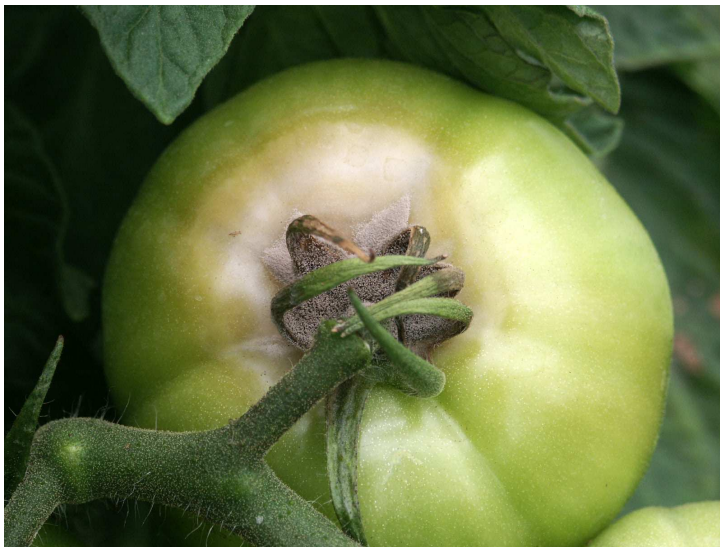
Grzyb jest polifagiem, porażającym wszystkie warzywa. W formie grzybni, sklerocjów i konidiów może przetrwać zimę w glebie na resztkach zamierających części roślin. Zimować może także na narzędziach uprawowych, opakowaniach, konstrukcjach przechowalni i na nasionach. Patogen rozwija się najszybciej w warunkach wysokiej wilgotności powietrza (95-100%) i przy temperaturze 15-20 °C. Sprzyja mu także mała ilość światła, osłabienie roślin innymi chorobami, niedobór wapnia i potasu w glebie. W trakcie uprawy grzyb atakuje obumarłe lub mechanicznie uszkodzone części roślinne np. resztki okwiatu, szypułki kwiatowe, zamierające owoce i miejsca po oberwanych liściach pędach i owocach.

3. Opis uszkodzeń rośliny

W wyniku choroby na organach rośliny powstają brunatne lub szare nekrotyczne plamy. Patogen wywołuje również mokrą zgniliznę tkanek. W warunkach wysokiej wilgotności powietrza zmienione chorobowo miejsca pokrywają się beżowym, puszystym, pylącym nalotem zarodników konidialnych grzyba. Grzyb jest jednym ze sprawców zgorzeli siewek i zamierania pędów u podstawy łodyg. Grzyb często poraża nasiona. W okresie chłodnej i wilgotnej pogody owoce zainfekowanych pomidorów i papryk masowo gniją i opadają. Ponadto na owocach pomidorów powstaje tzw. plamistość widmowa - regularne, okrągłe, powierzchniowe plamy średnicy około 0,5 cm.

Szara pleśń – objawy na liściu

Szara pleśń – objawy na owocach pomidora

Szara pleśń – objawy na łodydze

4. Metodyka wykonania obserwacji

Pierwsze objawy choroby mogą wystąpić już w fazie produkcji rozsady (skala BBCH 2/22) w postaci rozległych nekrotycznych plam u podstawy łodygi. Największe nasilenie szarej pleśni na pędach, liściach i owocach może występować w okresie tworzenia pierwszych zawiązków owoców (skala BBCH 7/71). Obserwacje nasilenia choroby przeprowadzać od początku zawiązywania owoców. Ocenę porażenia liści, pędów i owoców wykonać w 4-5 miejscach plantacji na próbie 50 roślin w skali 6-stopniowej:

0 – brak objawów choroby

1 – porażenie 1% (pierwsze objawy chorobowe na roślinie)

2 – porażenie od 2% do 6%

3 – porażenie od 7% do 20%

4 – porażenie od 21% do 50%

5 – porażenie powyżej 50%

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Nasilenie choroby zależy od warunków atmosferycznych w danym roku i na danej plantacji. Choroba atakuje najczęściej pomidory i paprykę w uprawach pod osłonami. W czasie suchej i upalnej pogody w polu nie dochodzi do infekcji. Zwalczenie szarej pleśni jest utrudnione ze względu na dużą zmienność biologiczną grzyba - powstawanie nowych ras odpornych na działanie fungicydów. W celu obniżenia wilgotności powietrza należy dokładnie wietrzyć szklarnie i tunele foliowe. Powierzchnie roślin utrzymywać w stanie suchym, szczególnie w nocy, gdy temperatura spada poniżej 15 °C. Po obrywaniu liści,

pędów bocznych lub owoców należy profilaktycznie 2-3 razy w odstępach co 7-10 dni rośliny opryskiwać fungicydami.

6. Ocena szkodliwości

Szkodliwość choroby jest najwyższa w okresie kwitnienia (skala BBCH 6/61-69) i owocowania (skala BBCH 7/71-8/89) w okresach chłodnej i wilgotnej pogody. Owoce zainfekowanych pomidorów i papryk masowo gniją i opadają. Przy niewłaściwej ochronie straty w plonach dochodzą do 70-80%. Na owocach mogą powstawać także plamistości tzw. plamistość widmowa - regularne, okrągłe, powierzchniowe plamy średnicy około 0,5 cm, takie owoce nie nadają się do konsumpcji i przetwarzania.